

ویژه‌نامه مقالات اقتصادی

تفاهم هسته‌ای و الزامات رشد اقتصادی

روزنامه دنیای اقتصاد در تاریخ ۲۹ فروردین ماه ۱۳۹۴، یادداشتی از «محمد مهدی بهکیش»، اقتصاددان ایرانی را با عنوان «تفاهم هسته‌ای و الزامات رشد اقتصادی» منتشر کرد.

بهکیش در این یادداشت، تاثیر تحول سیاسی فوق بر فعالیتهای اقتصادی را مورد بررسی قرار می‌دهد و متذکر می‌شود که «باید توجه داشته باشیم که اقتصاد ایران به دلیل جنگ تحمیلی در مراحل اولیه پس از انقلاب و سپس تحریم‌ها، هیچ‌گاه فرصت بازسازی ساختارهای اقتصادی خود را پیدا نکرده است. بسیاری از قوانین ما برای اداره یک اقتصاد نسبتاً بسته به‌وجود آمده‌اند. بخشی از قوانین، بازمانده از قبل از انقلاب هستند که شرایط آن دوران با امروز تفاوت فراوان دارد و بخشی دیگر که در این سال‌ها وضع شده، رویکرد حمایت از اقتصاد داخلی داشته‌اند تا تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را در برابر صدمات خارجی حفظ کنند.»

وی در ادامه سوالي بسیار مهم را پیش روی کشور می‌داند و مطرح می‌کند که برای ساماندهی فعالیت‌های اقتصادی چه اقداماتی باید در دولت یازدهم صورت گیرد و راه‌حل‌های کاربردی کدامند؟

در ادامه متن کامل این یادداشت از نظرتان می‌گذرد.

در این شماره می‌خوانید:

- اعلام فینالیست‌های رقابت جهانی اتاق‌های بازرگانی ۲۰۱۵
- ICC: چگونگی جذب جریان‌های فناوری و دانش از سوی سیاست‌گذاران
- کمیته ایرانی ICC برگزار می‌کند: سمینار «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600)»
- کمیته ایرانی ICC برگزار می‌کند: سمینار «بسته‌بندی و بازرسی کالا»
- معرفی کتاب: کتاب «رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی (ISBP)»
- ویژه‌نامه مقالات اقتصادی - شماره دو

پاسخ سوالات شما در بخش «سوالات متداول» وبسایت کمیته ایرانی ICC است.

WWW.ICC-IRAN.COM

جهت تهیه کتب کمیته ایرانی ICC، به دبیرخانه این کمیته و یا دفتر خدمات مشورتی کمیته ایرانی ICC (واقع در اتاق تهران) مراجعه نمایید. همچنین خرید اینترنتی کتاب از طریق وبسایت این کمیته میسر است.

اعلام فینالیست‌های رقابت جهانی اتاق‌های بازرگانی ۲۰۱۵

هیئت داوران بین‌المللی از رهبران اتاق بازرگانی، فینالیست‌های رقابت جهانی اتاق‌های بازرگانی ۲۰۱۵ را اعلام کرد.

به نقل از یک منبع آنلاین، ۷۹ پروژه توسط اتاق‌های بازرگانی ۳۹ کشور جمع‌آوری شده که رکوردی جدید برای رقابت هستند و به منظور کمک به کسب و کار برای گرد هم آوری جامعه کسب و کار کلگری و زدودن اثرات سیل‌های ویرانگر و کاهش تاثیرات زیست‌محیطی فعالیت می‌کنند.

هم اکنون قرار است فینالیست‌ها در یک رقابت، پروژه‌های نوآورانه خود را پیش از

ارائه در نهمین کنگره جهانی اتاق‌های بازرگانی ICC WCF به نمایش گذارند. اجلاس مذکور ۱۰ الی ۱۲ ژوئن ۲۰۱۵ (مطابق با ۲۰ تا ۲۲ خرداد ماه ۱۳۹۴) در تورینو - ایتالیا- برگزار می‌شود. فینالیست‌های هر یک از گروه‌های رقابت به شرح زیر هستند:

بهترین پروژه حمایت از سیاست

اتاق بازرگانی و صنعت استرالیا - استرالیا؛ نام پروژه: «Small Business Too Big to Ignore»

اتاق بازرگانی سنتیاگو - شیلی؛ نام پروژه: «The National Register of Suppliers to the Chilean State»

اتاق بازرگانی کرک - ایرلند؛ نام پروژه: «Cork's Connection to the World»

اتاق بازرگانی دوبلین - ایرلند؛ نام پروژه: «Activating Dublin»

بهترین پروژه غیرمتعارف

اتاق بازرگانی استوانگر - نروژ؛ نام پروژه: «The Bike Booster»

اتاق بازرگانی زاراگوسا - اسپانیا؛ نام پروژه: «Telephone Interpretation in 33 languages - ASITEL»

اتاق بازرگانی کلگری - کانادا؛ نام پروژه: «Post-Flood Recovery & Business Continuity "Business Recovery Task Force"»

اتاق بازرگانی و صنعت ماندائو - فیلیپین؛ نام پروژه: «The search for Women in Needs Now Entrepreneurs and Role Models»

بهترین پروژه توسعه کسب و کار و اشتغال‌زایی

اتاق بازرگانی باگوتا - کلمبیا؛ نام پروژه: «Cluster Development Initiatives»

اتاق بازرگانی گلاسگو - انگلستان؛ نام پروژه: «Cluster Development Initiatives» کارگروه اشتغال جوانان

اتاق بازرگانی کوکالی - ترکیه؛ نام پروژه: «Our Village»

اتاق بازرگانی و صنعت وکا - بلژیک؛ نام پروژه: «Bryo Bright and Young»

اتاق بازرگانی و صنعت سرزمین شمالی - استرالیا؛ نام پروژه: «TEAMNT»

بهترین پروژه مسئولیت اجتماعی شرکت

اتاق بازرگانی، صنعت، خدمات و گردشگری سانتا کروز- بولیوی؛ نام پروژه: «Managing E-waste»

اتاق بازرگانی فنلاند- فنلاند؛ نام پروژه: «Women Leaders Programme»

هیئت تجارت برنابی - کانادا؛ نام پروژه: «The Pledge»

اتاق بازرگانی الشرقیه- عربستان سعودی؛ نام پروژه: «Top CSR Initiative - A Road to Distinction»

هفتمین رقابت جهانی اتاق بازرگانی، در حال حاضر با شناسایی موارد موفق از شبکه گسترده جهانی اتاق بازرگانی بر بهترین شیوه‌های کاری اتاق بازرگانی تاکید دارد. همچنین هدف از این رقابت ترویج همکاری و افزایش مشارکت‌های چندملیتی را دارد.

رقابت جهانی اتاق بازرگانی، ویتیرینی برای اعضا و شبکه اتاق بازرگانی است. اتاق‌های بازرگانی دائماً در حال تلاش در جهت خدمت‌رسانی به اعضای خود در بهترین شیوه‌های ممکن هستند.

هیئت داوران به رهبری رونا بیرکالی (Rona Yircali)، رئیس افتخاری WCF با معیار قرار دادن کیفیت و تنوع پروژه‌های گردآوری شده در رقابت سال ۲۰۱۵ به انتخاب فیانیست‌های هر گروه می‌پردازد.

بیرکالی گفت: «رقابت جهانی اتاق بازرگانی، ویتیرینی برای اعضا و شبکه اتاق بازرگانی است. اتاق‌های بازرگانی دائماً در حال تلاش در جهت خدمت‌رسانی به اعضای خود در بهترین شیوه‌های ممکن هستند. این رقابت، چگونگی پرورش ایده‌های خلاق را ارائه می‌دهد که می‌توانند اعضا، جوامع، شهرها و کشورهای خود را متنفع سازند.»

برندگان رقابت جهانی اتاق‌های بازرگانی در مراسم شام کنگره جهانی اتاق‌های بازرگانی معرفی خواهند شد. جهت کسب اطلاعات بیشتر به نشانی اینترنتی زیر مراجعه فرمایید:

<http://www.worldchamberscongress.org/World-Chambers-Competition/Competition/>

ICC: چگونگی جذب جریان‌های فناوری و دانش از سوی سیاست‌گذاران

بهبود جریان‌های فناوری و دانش می‌تواند کشورها را در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی کمک کند و دسترسی آنها را به محصولات که نمایانگر تکنولوژی جدید و افزایش فرصت‌ها برای همکاری تکنولوژیک هستند افزایش دهد. سیاست‌گذاران چه اقدامی را می‌توانند برای بهبود ظرفیت ابتکاری در مناطق مربوطه انجام دهند و چگونه می‌توانند اقدامات انتقال رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی را تضمین کنند؟

آخرین مقاله انتشار یافته توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی

(ICC) در مجموعه تحقیقاتی در «نوآوری و مالکیت معنوی (IP)»، بر نیازهای اساسی برای سیاست‌های منطقه‌ای هدفمند و

یا «هوشمند» تاکید دارد تا ظرفیت منطقه را بهبود بخشند و شش منطقه مناسب - از سیاست‌های تجارت باز تا دسترسی کافی به تامین مالی برای نوآوران - را شناسایی کنند، در جایی که سیاست‌گذاران منطقه‌ای می‌توانند اقدام هدفمند در سطح منطقه‌ای را برای تکمیل فعالیت دولت‌های مرکزی به عهده گیرند.

بالاجی پارتاسارتی (Balaji Parthasarathy) و جنیفر برانت (Jennifer Brant) در مقاله‌ای تحت عنوان «پویایی جریان فناوری و دانش جهانی»، مروری بر نحوه جریان فناوری و دانش در سطوح منطقه‌ای و جهانی انجام داده و پیرامون کانال‌های مختلف برای انتقال و انتشار آن و همچنین نقش مالکیت معنوی در تبادل دانش بحث و گفت‌وگو کردند.

مقاله، رویکردهای سیاستی «الگوی واحد برای همه» به منظور جذب جریان‌های فناوری و دانش در ورای مرزها را بعید ذکر می‌کند. مقاله مذکور ادعان دارد که سیاست‌گذاران با ایجاد شرایط مطلوب برای سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه و با ایجاد پیوند موثر بین نوآوران بخش خصوصی و دولتی و همچنین شبکه‌های ملی و بین‌المللی می‌توانند به تقویت جریان‌های فناوری و دانش بپردازند.

علاوه بر این، مجموعه‌ای از پیشنهادها برای سیاست‌گذاران ارائه می‌کند تا به بهبود محیط کسب و کار و توسعه ظرفیت جذب - توانایی یک شرکت یا منطقه برای ادغام و استفاده از دانش جدید برای ایجاد نوآوری - کمک کنند. این امر بر پایه ویژگی‌های مشترک خوشه‌ها و نظام‌های موفق نوآوری منطقه‌ای است.

در مقاله، از ادغام شرکت‌ها در زنجیره ارزش جهانی، حضور در شبکه‌های دانش و جابجایی اشخاص ماهر در بین موسسات و در سراسر مناطق جغرافیایی، به عنوان راه‌هایی به منظور پیشرفت در انتقال و اشاعه دانش یاد می‌شوند. در حالی که پیشنهادها فرامرزی، دامنه‌ای از اولویت‌بندی محیط‌های استوار و پایدار برای انجام کسب و کار، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و آموزش را مطرح می‌کنند.

«پویایی جریان‌های فناوری و دانش»، چهارمین مقاله در مجموعه مقالات «نوآوری و مالکیت معنوی» ICC است که هدف کمک به درک بهتر و متمرکزتر بر نحوه واقعی استفاده از فرآیندهای نوآوری را دارد تا از این طریق به سیاست‌گذاران طراح چارچوب‌های IP و نوآوری کمک کند تا به طور موثری در جهت دستیابی به اهداف سیاستی اقدام نمایند.

آخرین مقاله همراه با ۳ مقاله دیگر در این مجموعه - پیرامون مدیریت بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs)، نوآوری باز و اسرار تجاری، تحقیقاتی معتبر و مستدل بر پایه ادبیات موجود و مصاحبه با فعالان این حوزه را ارائه می‌کنند که می‌توانید آنها را به صورت رایگان از طریق مراجعه به وبسایت ICC دانلود نمایید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر به نشانی‌های اینترنتی زیر مراجعه فرمایید:

<http://www.iccwbo.org/about-icc/policy-commissions/intellectual-property/>

<http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/Areas-of-work/Intellectual-Property/Innovation-and-intellectual-property/>

کمیته ایرانی ICC برگزار می کند: «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600)»

مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600) Uniform Customs and practice for Documentary Credits

۲۹ و ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی نشریه شماره ۶۰۰ اتاق بازرگانی بین‌المللی، ضوابطی قراردادی است که در صورت درج آن در اعتبار اسنادی برای همه طرف‌های ذیربط الزام‌آور می‌شود.

هدف از تدوین این مقررات توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی ICC ایجاد یک رشته ضوابط قراردادی به منظور هماهنگی و یکنواختی در عملیات اعتبارات اسنادی است. پذیرش جهانی مقررات UCP از جانب دست‌اندرکاران اعتبارات اسنادی در کشورهایی که از سیستم‌های قضایی و اقتصادی متنوعی برخوردار می‌باشند، نشانه موفقیت در تدوین این مقررات محسوب می‌شود.

بنابراین آشنایی کامل با این مقررات برای همه بانک‌ها، واردکنندگان کالا یا خدمات ضروری است. استنباط شخصی از مقررات مجاز نیست و تنها تفسیر مطالب UCP براساس آنچه در مقررات آمده مجاز می‌باشد. لذا لازم است تا طرف‌های ذیربط تفسیر UCP را با توجه به ضوابط ICC آشنا باشند. در این مقررات تعاریف و تفاسیر برخی از اصطلاحات متداول که بسیار رایج و مهم است مورد بحث قرار می‌گیرد. از تعهد و وظایف هر یک از بانک‌ها نظیر بانک گشاینده به بانک تاییدکننده، بانک ابلاغ‌کننده و بانک برگزیده در این مقررات بحث می‌شود. نحوه بررسی اسناد ارایه شده و چگونگی اعلام‌نظر در مورد اسناد، تعیین شده است و بالاخره در مورد اصطلاحات و ضوابط کلی که در اعتبارات اسنادی کاربرد دارد یا مورد استفاده قرار می‌گیرد و نسبت به مجاز یا ممنوع بودن استفاده از آنها براساس UCP تعیین تکلیف شده است.

مقررات UCP یکی از حیاتی‌ترین اجزاء تجارت بین‌المللی تلقی می‌شود. بانکداران، بازرگانان، حقوق‌دانان، دست‌اندرکاران حمل و نقل، دانشگاهیان و کلیه کسانی که با اعتبارات اسنادی سر و کار دارند روزانه به مقررات جدید اعتبارات اسنادی (UCP600) مراجعه می‌کنند.

از این رو، کمیسیون بانکداری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در نظر دارد سمیناری را تحت عنوان «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600)» برگزار نماید.

- سخنرانان: فریده تذهیبی - فریدون شیرازی
- زمان: سه شنبه و چهارشنبه، ۲۹ و ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴، ساعت: ۸:۳۰ الی ۱۲:۳۰
- محل برگزاری: خیابان طالقانی شماره ۱۷۵، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
- ارتباط با دبیرخانه: ۸۸۳۰۶۱۲۷ فکس: ۸۸۳۰۸۳۳۰ ایمیل: ICCIran@icc-iran.org

از علاقه‌مندان دعوت می‌شود برای نام‌نویسی در سمینار فوق، هزینه شرکت در سمینار (مبلغ ۲,۸۵۰,۰۰۰ ریال برای اعضای کمیته ایرانی و ۳,۶۰۰,۰۰۰ ریال برای غیراعضا) را حداکثر تا تاریخ چهارشنبه، ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ به شماره حساب ۱۵۵۰۰۵۰۰۹۲ کد شناسه ۹۴۰۲۸۵ نزد بانک ملت شعبه وزارت نفت (کد ۶۳۲۵/۵) به نام کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی واریز و اسامی شرکت‌کنندگان را به همراه تصویر فیش واریزی به دبیرخانه کمیته ایرانی ارسال نمایند. برنامه سمینار و بروشور مرتبط با آن در سایت کمیته ایرانی ICC (www.icc-iran.org)، بخش آموزش، در دسترس می‌باشد.

کمیته ایرانی ICC برگزار می‌کند: سمینار «بسته‌بندی و بازرسی کالا»

سمینار آموزشی بسته‌بندی و بازرسی کالا *Packing & Pre-shipment Inspection* ۵ و ۶ خرداد ماه ۱۳۹۴

یکی از نگرانی‌های دائمی بازرگانان در معاملات بین‌المللی به ویژه هنگام خرید کالای وارداتی، عدم اطمینان به طرف مقابل و تردید در اجرای کامل تعهدات توافق شده از طرف وی می‌باشد. اما این نگرانی‌ها، زمانی برای ما تبدیل به یک مشکل اساسی می‌شود که عادت به انعقاد قرارداد و تنظیم شرایط مناسب به منظور کاهش ریسک‌های معامله نداریم.

بسته‌بندی و بازرسی کالا از جمله مواردی است که اگر شرایط آن به درستی در قرارداد به کارگرفته شوند، می‌تواند به عامل اطمینان‌بخشی در جهت کاهش خسارات و کنترل این نگرانی‌ها تبدیل شوند. بازرسی کالا (در صورت استفاده درست) می‌تواند مورد توجه قرار گیرد و با استفاده از این مکانیزم، تعهدات و مسئولیت‌های فروشنده قبل از حمل کالا و دریافت پول مورد بررسی و نظارت دقیق قرار گیرد به نحوی که با اعمال نظارت و کنترل کمی و کیفی کالای خریداری شده توسط بازرسی مستقل، ضمن کاهش اختلافات فیما بین خریدار و فروشنده، نگرانی خریدار تا حد امکان بر طرف گردد.

نگرانی دیگر اما، از آن بانک تجاری، گشاینده اعتبار اسنادی وارداتی یا بانکی است که با تأمین منابع ریالی یا ارزی به استقبال خطرات و ریسک‌های ناشی از یک قرارداد بین‌المللی می‌رود و نهایتاً بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان سازمانی که صیانت از منابع ارزی کشور دغدغه مدیران آن است، نگرانی صحت و سقم معامله و ورود کالا معادل ارزش ارز پرداخت شده است؛ البته همین نگرانی را گمرک ورودی کشور نیز به نوع دیگری دارد.

مجموعه نگرانی‌های فوق و مشکلات بسته‌بندی نامناسب و بازرسی‌های کالاهای وارداتی و نداشتن تعریف مشترک از مقوله کیفیت، موضوع همیشگی در ارتباط با موضوع بازرسی کالا و نقش شرکت‌های بازرسی‌کننده و دستیابی به تعریفی مشترک و یکسان از وظایف و مسئولیت‌های طرفین درگیر در یک معامله اعم از خریدار، فروشنده، متصدی حمل، بیمه‌گر، بانک و بازرسی در جریان اجرای یک قرارداد خرید یا فروش بین‌المللی به چالش کشیده می‌شود. اگر دغدغه شما هم موضوع بازرسی کالا در واردات یا صادرات غیرنفتی کشور است پیشنهاد می‌کنیم در همایش مذکور شرکت نمایید.

کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در نظر دارد سمیناری را تحت عنوان «بسته‌بندی و بازرسی کالا» برگزار نماید.

▪ سخنرانان: محمد صالح ذوقی و ملک‌رضا ملک‌پور

▪ زمان: سه شنبه و چهارشنبه، ۵ و ۶ خرداد ماه ۱۳۹۴ ساعت: ۸:۳۰ الی ۱۲:۳۰

▪ محل برگزاری: خیابان طالقانی شماره ۱۷۵، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

▪ ارتباط با دبیرخانه: تلفن ۸۸۳۰۶۱۲۷ فکس ۸۸۳۰۸۳۳۰ ایمیل ICCIran@icc-iran.org

از علاقه‌مندان دعوت می‌شود برای نام‌نویسی در سمینار فوق، هزینه شرکت در سمینار (مبلغ ۲.۸۵۰.۰۰۰ ریال برای اعضای کمیته ایرانی و ۳.۶۰۰.۰۰۰ ریال برای غیراعضا) را حداکثر تا تاریخ شنبه، ۲ خرداد ماه ۱۳۹۴ به شماره حساب ۱۵۵۰۰۵۰۰۹۲ کد شناسه ۹۴۰۱۷۷ نزد بانک ملت شعبه وزارت نفت (کد ۶۳۲۵/۵۵) به نام کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی واریز و اسامی شرکت‌کنندگان را به همراه تصویر فیش واریزی به دبیرخانه کمیته ایرانی ارسال نمایند.

کتاب «رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی (ISBP)»

کمیته ایرانی ICC کتاب «رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی (ISBP)» را که توسط «فریدون شیرازی»، کارشناس کمیسیون بانکی کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی ترجمه شده، برای بار دوم چاپ و روانه بازار کرده است.

هدف از انتشار این نشریه آن بود که چگونگی روبرو شدن با مسائل مرتبط با UCP 600 را شناسایی کنند. با جمع‌آوری تجربه‌های به دست آمده در طی این چند سال مشخص شد که افزودن چه نکته‌هایی موجب شفاف‌سازی در متن می‌گردد.

چگونگی استفاده درست از مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP 600) یکی از اهداف اتاق بازرگانی بین‌المللی است. لذا این مجموعه به منظور تفسیر درست این مقررات، «رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی» (ISBP) تدوین گردید. این مجموعه شامل گردآوری رویه‌های بانکی است که در هنگام کار با اعتبار اسنادی مشمول UCP 600، باید رعایت شود.

رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی، با ارائه جزئیات و طرح نمونه‌هایی که باید در تهیه و تنظیم اسناد مختلف تجاری (سیاهه‌ها، اسناد حمل، اسناد بیمه، گواهی مبدأ و ...) مورد توجه قرار گیرد، نشان می‌دهد که اصول و مفاد UCP 600 برای رسیدن به نتیجه دلخواه چگونه باید استفاده شود. رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی، حتی متن اسناد را نیز که در UCP 600 به روشنی تعریف نشده، اعلام می‌دارد.

نسخه ۲۰۱۳ رویه‌های بین‌المللی عملیات بانکی، علاوه بر سایر نکات، موارد حاصله از آرای کمیته‌های ملی اتاق بازرگانی بین‌المللی از سال ۲۰۰۷ را مورد توجه قرار داده است و آخرین راهنمای به‌هنگام، برای بررسی اسناد در اعتبارات اسنادی است و مواردی را نشان می‌دهد که به تأیید کمیته‌های ملی اتاق بازرگانی بین‌المللی رسیده است. این نشریه راهکاری مناسب برای ذینفع اعتبار اسنادی به منظور تنظیم و ارائه اسناد به بانک تعیین‌شده یا بانک گشاینده است. این نشریه می‌بایست همواره در ارتباط با UCP 600 مورد توجه و کاربرد قرار گیرد.

کمیسیون بانکداری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی افتخار دارد که با عرضه به‌موقع ترجمه این نشریه توانسته است گام مؤثری در درک درست جامعه تجاری کشور، مدیران بازرگانی، بانکداران، حقوق‌دانان، کارشناسان بیمه و همه دانش‌پژوهان از نحوه عمل بر اساس UCP 600 ایجاد کند و امیدوار است همه بانکداران، بازرگانان، حقوق‌دانان و دانش‌پژوهان با استفاده کامل از این مجموعه سبب شوند که اسناد به بهترین نحو تنظیم و در اولین ارائه مورد پذیرش قرار گیرد. و با استفاده از آن همگام با جامعه جهانی به ارتقاء کیفیت مبادله اسناد و در نتیجه افزایش کارایی و کاهش هزینه مبادله کمک رسانیم.

کتاب مذکور در ۲۲۴ صفحه با تیراژ ۱۰۰۰ نسخه تهیه و تجدید چاپ شده و روانه بازار کتاب گشته است.

تفاهم هسته‌ای و الزامات رشد اقتصادی

روزنامه دنیای اقتصاد در تاریخ ۲۹ فروردین ماه ۱۳۹۴، یادداشتی از «محمد مهدی بهکیش»، اقتصاددان ایرانی را با عنوان «تفاهم هسته‌ای و الزامات رشد اقتصادی» منتشر کرد.

بهکیش در این یادداشت، تاثیر تحول سیاسی فوق بر فعالیتهای اقتصادی را مورد بررسی قرار می‌دهد و متذکر می‌شود که «باید توجه داشته باشیم که اقتصاد ایران به دلیل جنگ تحمیلی در مراحل اولیه پس از انقلاب و سپس تحریم‌ها، هیچ‌گاه فرصت بازسازی ساختارهای اقتصادی خود را پیدا نکرده است. بسیاری از قوانین ما برای اداره یک اقتصاد نسبتاً بسته به‌وجود آمده‌اند. بخشی از قوانین، بازمانده از قبل از انقلاب هستند که شرایط آن دوران با امروز تفاوت فراوان دارد و بخشی دیگر که در این سال‌ها وضع شده، رویکرد حمایت از اقتصاد داخلی داشته‌اند تا تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را در برابر صدمات خارجی حفظ کنند.»

وی در ادامه سوالی بسیار مهم را پیش روی کشور می‌داند و مطرح می‌کند که برای ساماندهی فعالیتهای اقتصادی چه اقداماتی باید در دولت یازدهم صورت گیرد و راه‌حل‌های کاربردی کدامند؟

در ادامه متن کامل این یادداشت از نظرتان می‌گذرد.

تفاهم هسته‌ای و الزامات رشد اقتصادی

روزنامه دنیای اقتصاد - ۱۳۹۴/۰۱/۲۹

دکتر محمد مهدی بهکیش
اقتصاددان

چند روزی است که از تفاهم هسته‌ای ایران و ۵+۱ می‌گذرد و اکثر نیروهای سیاسی کشور از آن پشتیبانی کرده‌اند و جوی امیدوار فضای اقتصادی کشور را نیز دربر گرفته است. هرچند انتظار می‌رفت که این جو با هیجان همراه باشد، ولی ملاحظه شد که بازار حساسی چون بازار سرمایه (بورس) هم به سرعت از هیجان‌زدگی عبور کرد و به طرف تصمیم‌گیری‌های عقلایی تمایل نشان داد.

اگر بخواهیم تاثیر تحول سیاسی فوق بر فعالیتهای اقتصادی را مورد بررسی قرار دهیم، باید توجه داشته باشیم که اقتصاد ایران به دلیل جنگ تحمیلی در مراحل اولیه پس از انقلاب و سپس تحریم‌ها، هیچ‌گاه فرصت بازسازی ساختارهای اقتصادی خود را پیدا نکرده است. بسیاری از قوانین ما برای اداره یک اقتصاد نسبتاً بسته به‌وجود آمده‌اند. بخشی از قوانین، بازمانده از قبل از انقلاب هستند که شرایط آن دوران با امروز تفاوت فراوان دارد و بخشی دیگر که در این سال‌ها وضع شده، رویکرد حمایت از اقتصاد داخلی داشته‌اند تا تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را در برابر صدمات خارجی حفظ کنند.

پس از تفاهم هسته‌ای و رفع تحریم‌ها که امیدواریم به زودی فراهم آید، ایران برای شروع فعالیتهای صنعتی و تجاری خود وارد بازارهایی در حال رقابت خواهد شد که عموماً تحت مقررات سازمان تجارت جهانی (WTO) هستند و تعرفه‌های بسیار پایینی دارند. به‌عبارت دیگر اقتصاد ایران - پس از توافق - با بازارهای در حال رقابت آزاد در منطقه و جهان مواجه خواهد شد.

سوال بسیار مهم در پیش روی کشور آن است که چگونه می‌توان ساختارهای اقتصاد نسبتاً بسته ایران را برای فعالیت در یک بستر رقابتی آماده کرد تا بتواند با گسترش فعالیتهای اقتصادی و استفاده از مزیت‌های خود رفاه بیشتری برای مردم به‌وجود آورد. سمینار اقتصاد ایران که توسط مشاور اقتصادی رئیس‌جمهوری در ۱۴ و ۱۵ دی‌ماه ۱۳۹۳ برگزار شد، اقتصاددان‌های کشور را در مقابل این سوال قرار داد که برای ساماندهی فعالیتهای اقتصادی چه اقداماتی باید در دولت یازدهم صورت گیرد و راه‌حل‌های کاربردی کدامند؟

سخنرانان سمینار به وعده عمل کرده و نظرات خود را ارائه دادند، ولی اکثر دیدگاه‌ها در فضایی پرابهام مطرح شد و آن ابهامات عبارت بود از آنکه آیا پیشنهادها برای اداره فعالیتهای اقتصادی در بستر محدودیت‌ها (ادامه تحریم‌ها) است که اقتصاد مقاومتی نام داشت یا آنکه سمینار به دنبال راهیابی به راه‌حل‌های ساختاری است و راه‌های ورود به اقتصاد پساتحریم را جست‌وجو می‌کند؟ در فضای سیاسی آن زمان بسیاری از سخنرانان نمی‌توانستند به شرایط بعد از تحریم فکر کنند، ولی امید به این تغییر بخشی از پیشنهادهای آن سمینار را در جهت اصلاح ساختارها سوق داد که امروز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

آنچه امروزه مورد نیاز اقتصاد ایران است ترسیم چگونگی انتقال از اقتصاد نسبتاً بسته امروز به اقتصاد نسبتاً رقابتی فردا است که کشور پس از رفع تحریم‌ها با آن مواجه خواهد شد. در این یادداشت مواردی که در چند ماه آینده باید مورد توجه قرار گیرند و برنامه‌ای برای آنان ترسیم شود به‌صورت خلاصه آمده است:

اول - مواردی در حذف یا جایگزینی مقررات

۱- اولین مانع برای برقراری ارتباط متقابل با کشورهای دارای اقتصاد رقابتی تغییر یا اصلاح قوانین و ضوابطی است که مانع بهره‌برداری

از مزیت‌های اقتصادی کشور است. اکثر قوانین، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و ضوابطی که بر فعالیت‌های اقتصادی دوران تحریم حکمفرمایی می‌کنند، باید مورد تجدید نظر قرار گیرند. این اقدام بسیار گسترده، پیچیده و زمانبر است و تجربه کشورهای دیگر نشان می‌دهد که هر کشوری باید روش مخصوص خود را در اصلاح مقررات به کار گیرد. مثلاً هندوستان در سال ۱۹۹۱ کلیه مجوزهای لازم برای شروع یا تغییر یک فعالیت اقتصادی (به جز مجوز محیط زیست و امنیت کشور) را در یک شب حذف کرد تا امکان جذب سرمایه به اقتصاد هندوستان فراهم آید، ولی در ایران حذف یکباره مجوزها یا تغییر انبوه قوانین قابل اجرا نیست؛ بنابراین لازم است راه‌حل‌های اجرایی‌تری در نظر گرفته شود.

اگر به احکام برنامه‌های سوم تا پنجم توسعه برگردیم ملاحظه می‌شود که بدون داشتن هدف‌های مشخص و البته تعیین اولویت در برنامه‌ها، اصلاح ساختار اقتصاد ایران در گذر از اقتصاد فعلی به اقتصاد رقابتی به صورت یکپارچه امکان‌پذیر نشد. شاید راه‌حل، مرحله‌ای کردن اصلاح ساختار است؛ بنابراین اگر هدف اولیه اقتصاد را مثلاً افزایش تولید و اشتغال در کشور قرار دهیم، تمرکز بر تسهیل فرآیند سرمایه‌گذاری اعم از داخلی و خارجی، اولویت اول را در اصلاح مقررات پیدا می‌کند. بر این اساس می‌توان در مرحله اول اصلاح مجموعه قوانین و ضوابط مرتبط با سرمایه‌گذاری و از آن جمله مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) را در اولویت قرار داد. در همین راستا اصلاح قوانین مربوط به بازار سرمایه نیز باید در همین مرحله اول مورد توجه قرار گیرد؛ زیرا جذب سرمایه خارجی از طریق بورس اوراق بهادار می‌تواند با سرعت بیشتری امکان‌پذیر شود.

۲- خصوصی‌سازی از الزامات یک بازار رقابتی است که مقررات مربوط به آن می‌تواند در اولویت بعدی برای اصلاح قرار گیرد؛ زیرا فعالیت‌های سال‌های گذشته در این زمینه با موفقیت همراه نبوده است. قرار بود ایران در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مالکیت‌های در اختیار دولت را به بخش خصوصی منتقل کند تا گسترش رقابت موجب افزایش کارایی و بهره‌وری شود. ولی این چنین نشد و گفته می‌شود که ۹۵ درصد از مالکیت‌ها به بخشی که نه خصوصی است و نه دولتی، منتقل شده است.

این روند باید اصلاح شود؛ زیرا هدف از خصوصی‌سازی رقابتی کردن بازار بود و نه تبدیل انحصار دولتی به انحصار خصوصی؛ بنابراین راه دشواری در پیش خواهیم داشت. در نتیجه لازم است که برنامه‌ای خاص برای آن تدوین شود، به خصوص که پس از قطعی شدن تفاهم هسته‌ای می‌توان بخشی از مالکیت‌های فوق را به سرمایه‌گذاران خارجی منتقل کرد. اجرای این امر بزرگ پشتیبانی جدی بالاترین مقامات کشور را نیاز دارد و سازمان مستقل و پر قدرتی را می‌طلبد تا در اجرا با اشتباهات گذشته مواجه نشود. بدیهی است که در این مسیر لازم است سهام عدالت به ترتیب مناسب سازماندهی مجدد شود.

۳- صادرات و واردات کالا و خدمات در کشور با موانع بسیار جدی مواجه است و اصلاح مقررات مربوط به آن را می‌توان به تدریج و شاید همراه با انعقاد پیمان‌های تعرفه ترجیحی دوجانبه و چندجانبه با همسایگان سازماندهی کرد. می‌دانیم که علاوه بر تعرفه‌های غیرمعمول موجود که عملاً اقتصاد بسته دوران تحریم را حمایت می‌کند، موانع غیرتعرفه‌ای از قبیل ممنوعیت‌ها (به جز ممنوعیت‌های شرعی) محدودیت‌ها و تصمیم‌گیری‌های بازدارنده، تجارت خارجی را در بسیاری از موارد با موانع بی‌شمار و در نتیجه با رانت همراه کرده و حتی در مواردی منجر به ایجاد مافیای واردات یا صادرات شده است.

هم‌اکنون تلاش‌هایی برای تنظیم نظام تجاری متناسب با بازار رقابتی پیش‌رو، صورت گرفته است، ولی تقریباً همه آنها از نظر هدف‌گذاری با ابهامات جدی مواجهند. زیرا هیچ‌گاه کارشناسان تدوین‌کننده نظام تجاری کشور شرایط را برای ورود به یک بازار رقابتی آماده نمی‌دیدند؛ ولی با رفع تحریم‌ها تکلیف روشن می‌شود و آن جز این نیست که ایران باید در یک دوره چند ساله نظام تجاری خود را با رقابت خارجی هماهنگ کند؛ به عبارت دیگر با داشتن تعرفه‌های بالای ۱۰۰ درصد و حتی تا ۲۰۰ درصد نمی‌توان وارد میدان رقابت شد. متوسط تعرفه در کشورهای عضو WTO حدود ۳/۵ درصد و در کشورهای همسایه کمتر از ۱۵ درصد است؛ بنابراین طبیعی است این امر نیز ابعاد سیاسی- اقتصادی جدی دارد و برای تهیه الگوهای قابل اجرا، باید سرمایه‌گذاری سیاسی و اقتصادی قابل توجهی کنیم و البته ضروری است که یک برنامه اجرایی برای تنظیم روابط تجاری به خصوص با همسایگان از جمله با ترکیه و هندوستان تنظیم کنیم. در ورای همه تمهیدات، لازم است وضعیت واحدهای تولیدی که سالیان طولانی درون دیوارهای بلند حمایتی زندگی کرده‌اند و البته به صورت همزمان هزینه‌های بسیاری برای تحمل مقررات نامناسب پرداخت کرده‌اند را در نظر گرفت و به آنان کمک کرد تا تغییر شرایط موجب بهره‌برداری بهتر از امکانات آنان شود.

۴- نفت، نعمتی ارزنده برای کشور است ولی به دلیل تمرکز درآمدهای آن در دست دولت، اقتصاد را با مشکلات بسیاری مواجه ساخته است. مجبوریم تکلیف درآمد نفت و چگونگی اداره این منابع را روشن کنیم زیرا درآمد نفت نباید به صورت انحصاری در دست دولت باشد زیرا اگر ارز حاصل از فروش نفت و گاز همچنان در اختیار دولت بماند، تعیین نرخ ارز نمی‌تواند به بازار عرضه و تقاضا سپرده شود و در این حالت دستیابی به یک اقتصاد رقابتی میسر نخواهد شد. برای تغییر این عادت صد ساله کشور، باید راه‌حل مناسبی پیدا کنیم و درآمدهای نفت و گاز را به ترتیب دیگری اداره کنیم به ترتیبی که عرضه و تقاضای ارز قیمت آن را تعیین کند، در غیر این صورت بازهم ورود به بازار رقابتی افسانه‌ای بیش نخواهد بود.

در این مسیر راه‌حل‌های متفاوتی طی سالیان گذشته مطرح شده‌اند. باید از هم‌اکنون گروهی از متخصصان را مامور بررسی این امر کرد. تغییر قوانین و ضوابط مربوط پس از دستیابی به راه‌حل مورد توافق به اجرا گذاشته خواهد شد.

۵- قیمت‌گذاری یک سنت دیرینه در اقتصاد ایران است و در لابه‌لای قوانین کشور مجوزهایی برای آن وجود دارد. قوانین، مقررات و ضوابط گسترده‌ای باید مورد تجدیدنظر قرار گیرند تا تعیین قیمت‌ها را به تدریج به بازار بسپارند. البته دولت‌های گذشته و حال تلاش‌هایی برای رفع قیمت‌گذاری کرده‌اند، ولی تغییر این سنت دیرینه نیاز به تدوین برنامه‌ای خاص دارد تا زمینه را برای آزادسازی قیمت‌ها مهیا سازد.

مهم آن است که دولت به اهمیت حذف قیمت‌گذاری آگاه شود و در نتیجه بتواند مردم را قانع کند که تعیین قیمت از طرف دولت یا سازمان‌های مربوط کمکی به جلوگیری از گرانی‌فروشی نمی‌کند، بلکه رقابت است که گرانی‌فروشی را کنترل می‌کند. به‌علاوه رقابت موجب کاهش قیمت‌ها می‌شود، زیرا بهره‌وری را افزایش می‌دهد و در نتیجه قیمت تمام شده پایین می‌آید، ولی این امر در صورتی تحقق می‌یابد که زمینه ایجاد انحصار اعم از آن که توسط یک واحد دولتی به وجود آید یا توسط یک واحد بخش خصوصی در قوانین و مقررات از بین برود؛ بنابراین باز هم اصلاح مقررات و تعهد به اجرای آن راه اصولی نیل به این هدف است.

دوم- تا به حال مواردی از حذف مقررات مورد اشاره قرار گرفت. اینک به چند موردی اشاره می‌شود که مقررات جدید مورد نیاز است و باید برای ایجاد آن تلاش کنیم.

۱- نظام اداره بنگاه‌ها به‌ویژه بانک‌های کشور باید نظم جدیدی پیدا کند تا تضاد منافع بر تصمیم‌گیری‌ها حاکم نباشد و منافع سهامداران بنگاه و مصرف‌کنندگان، قابل تشخیص شوند. نظام شناخته شده «حاکمیت شرکتی» در کشورهای دیگر حتی در کشورهای همسایه ما چون ترکیه سال‌هاست که به اجرا درآمده است. می‌توان از الگوهای موجود استفاده کرد و مقرراتی متناسب با شرایط ایران برای عبور از تنگنای موجود تعیین و وسیله اجرای آن را فراهم آورد. بانک مرکزی در این راستا حرکت‌های محدودی را برای ساماندهی بانک‌ها شروع کرده است، ولی راهی طولانی در پیش است. به نظر می‌آید بانک مرکزی و سازمان بورس اوراق بهادار می‌توانند در این امر پیشرو باشند. مطمئن باشیم در اقتصادی که سهامدار بانک و اعضای هیات‌مدیره خود عموماً استفاده‌کنندگان از اعتبارات باشند یا آنکه بانکداران خود بنگاه‌دار شوند، گردش مالی سالم در اقتصاد به جریان نمی‌افتد و حاصلی جز رکود در فعالیت‌ها نخواهد داشت.

۲- نظام کپی رایت در کشور به اجرا درنیامده است؛ زیرا ما ایرانیان هیچ‌گاه به‌صورت جدی به فکر صادرات نبوده‌ایم یا مالکیت معنوی قابل توجه نداشته‌ایم که به فکر حراست از آن باشیم. برای گسترش صادرات باید بتوانیم از حقوق مالکیت معنوی تولیدکنندگان و صادرکنندگان ایرانی در سطح بین‌المللی دفاع کنیم. ما عادت کرده‌ایم که بدون اعتنا به مالکیت دیگران تولیدات آنها را کپی کرده و مصرف کنیم یا با استفاده از مکانیزم مهندسی معکوس به تولید محصولات تولیدی آنان بپردازیم. این امر نوعی دست‌درازی به مالکیت دیگران است. برای جلوگیری از دست‌درازی دیگران به مالکیت‌های ایرانی به نفع ما است که هرچه سریع‌تر به کنوانسیون‌های مربوط به کپی رایت بپیوندیم و مقررات مربوط را به‌وجود آوریم. در مراحل اولیه حضور ایرانیان در بازارهای صادراتی بین‌المللی، صدور نرم افزارهای دیجیتال از اهمیت خاصی برخوردار است؛ زیرا کشورمان نیروی تحصیلکرده گسترده‌ای برای آن فعالیت دارد و تنها با پیوستن به کنوانسیون‌های مربوط و ایجاد مقررات مناسب می‌توان این فعالیت را برای تولید و صادرات سازماندهی کرد. تجربه هندوستان در این زمینه بسیار آموزنده است. البته پیوستن به مقررات کپی‌رایت در صدور کالاها بسیار کمک‌کننده خواهد بود، زیرا علاوه بر فعالیت هنری حفاظت از علامت‌های تجاری برای حفظ بازارهای صادراتی پراهمیت خواهد بود.

۳- انعقاد قرارداد برای ورود و صدور کالا و خدمات و همچنین برای سرمایه‌گذاری و اجرای پروژه‌های مربوطه از اصول اولیه در اقتصاد

امروز است. متأسفانه در فرهنگ تجاری ایران گشایش اعتبار اسنادی (LC) به مثابه قرارداد تلقی شده است و ایرانیان تنها در اجرای پروژه‌های بزرگ به انعقاد قرارداد می‌پردازند. در صورتی که هر عمل خرید یا فروش باید متکی بر قرارداد باشد، هرچند آن قرارداد به صورت دستی تنظیم شود تا منافع طرفین را حفظ کند. بسیاری از اختلافات تجاری مطرح در دادگاه‌ها یا در ارجاع به داور ناشی از فقدان قرارداد بین طرفین است.

انعقاد قرارداد با طرف‌های خارجی از اهمیت بیشتری برخوردار است؛ بنابراین ضرورت دارد تا از الگوهای موجود برای انعقاد قرارداد که کامل‌ترین آن متعلق به اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) است، استفاده کرد. برای اجرایی شدن این امر لازم است بانک مرکزی مقررات گشایش اعتبار اسنادی را متکی بر قرارداد بین طرفین کند.

۴- مواردی که ذکر شد عملاً ما را برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی (WTO) آماده می‌سازد، ولی نباید منتظر پیوستن به آن سازمان ماند؛ زیرا که فرآیند پیوستن به آن سازمان سال‌ها به طول می‌انجامد. ما نیاز داریم که از اواخر سال ۱۳۹۴ به تدریج وارد بازار رقابت شویم تا امکان جذب سرمایه که در این پیشنهاد اولویت اول را دارد، فراهم کنیم، ولی برای پیوستن به WTO باید حجم بزرگی از مقررات تغییر یابد که اگر براساس پیشنهاد فوق، اولویت‌ها به درستی و در انطباق با اهداف تعیین شوند، آماده‌سازی الزامات برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی بسیار ساده‌تر می‌گردد؛ بنابراین می‌توان پیشنهادهای مطرح شده در این یادداشت را مرحله‌ای از یک برنامه بلندمدت برای پیوستن به WTO دانست.

یادآوری سه نکته در جمع‌بندی ضروری به نظر می‌رسد:

اول آن که عوامل ذکر شده و ترتیب اولویت‌ها در این یادداشت تنها یک نظر کارشناسی است و هدف اصلی آن است که مکانیزم هدف‌گذاری و تعیین اولویت‌ها برای اصلاح قوانین و مقررات را مطرح کند. نکته مهم آن است که تغییر ساختار اقتصادمان بدون «هدف‌گذاری» و «اولویت‌بندی» امکان‌پذیر نیست.

دوم آن که اصلاح ساختار اقتصاد کشورمان باید به صورت تدریجی باشد و همگان به برنامه‌های تنظیمی مقید باشند. بخش خصوصی کشور مسوولیت گسترش فعالیت‌های اقتصادی را به عهده خواهد داشت و در نتیجه اتاق‌های بازرگانی، اتحادیه‌ها و سندیکاها همکاران اصلی دولت در تنظیم ضوابط جهت حرکت سریع‌تر در بستر نوین هستند. بخش خصوصی می‌تواند بخش‌هایی از برنامه اصلاح ساختار را در سطح شناسایی مشکلات و ارائه پیشنهاد اصلاحی به عهده گیرد.

سوم آن که کاهش فساد جز از طریق احترام به قانون و توسل به رقابت میسر نمی‌شود. در مسیر اصلاح ساختارهای قانونی کشور می‌توانیم برنامه‌های آموزشی- فرهنگی گسترده‌ای را به اجرا درآوریم تا احترام به قانون را به فرهنگ مبادلات تبدیل کنیم و باور کنیم که رقابت، دشمن فساد است.

<http://www.donya-e-eqtasad.com/news/873653/>